

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravlništvo:
Ljubljana, Gradišče št. 7, levo. Telefon št. 77.

Izhaja vsako soboto.
Posamezna številka velja 1 K.

Naročnina: Mesečno 4 K, četrtletno 12 K, polletno 24 K in celoletno 48 K. — Inserati po dogovoru.

V nedeljo, 24. t. m. se vrše shodi Narodno-socijalistične stranke v

Mariboru, poročata tov. dr. Rybař in Deržič, Sevnici, poročata tov. Brandtner, Jesenicah, poročata tov. Juvan, na Bledu, poročata tov. Tavčar, Žiri, poročata tov. Est, Zagorju, poročata tov. Fakin, na Savi, poročata tov. Fakin, St. Pavlu pri Preboldu, poročata tov. Vojska, na Gomilskem, poročata tov. Vojska, Škofji Loki, poročata tov. Korošec, Šostanju, poročata tov. Zabkar in Zidanem mostu, poročata tov. Rupnik. — Somišljeniki, udeležite se sigurno naših shodov in pripeljite s seboj tudi tovariše.

Naša lastna krivda!

Plebiscit na Koroškem je zaključen. Rezultat je za nas žalosten in naša dolžnost je sedaj, da poiščemo krivce, ki so zakrivila ta poraz.

Priznati moramo, da smo tega poraza krivi sami, oziroma oni, ki so imeli od prevrata moč v svojih rokah.

Ce bi leta 1918 poslušali generala Majstra, bi bili zasedli brez boja celo Koroško, toda tedanja Narodna vlada je Majstrov predlog odklonila z motivacijo, da ni prehrane. Posebno naš prvi predsednik Pogačnik in dr. Tavčar sta bila proti zasedbi. In ta vlada je zakrivila, da so na Koroškem padali naši ljudje, da so Volkswehrovci pregnali meseca januarja 1919 in aprila 1919 iz Koroške naše čete. Če bi bila vlada generala Majstra podprla in mu dala na razpolago zadostno število vojaštva, katerega bi ne bilo treba posebno veliko, bi z zasedbo Celovca in Beljaka preprečili vsako možnost zbiranja nemških tolp in na Koroškem bi bil vzpostavljen red in mir, kakor je bil v Mariboru. Koroška pa bi nam bila priznana brez plebiscita, kakor nam je bila priznana Štajerska.

Do plebiscita je prišlo samo radi tega, ker so nas Volkswehrovci pregnali leta 1919 iz Koroške. Ko smo nato zasedli Celovec, je bilo pa že prepozno, kajti Italija je že imela svoje prste vmes in je svoje čete že poslala v Beljak in v St. Vid ob Glini.

Kakor znano je imela celo upravo na Koroškem v rokah deželna vlada za Slovenijo. Ona je imenovala uradništvo, ona je imela na Koroškem prvo in zadnjo besedo. Če naša pokrajinska vlada ni poznala lastnega ljudstva, njegovih težej in želja, če je ta vlada pošiljala na Koroško ljudi in jih postavila tam na vodilna mesta, ne da bi poprej vprašala za mnenje koroško ljudstvo samo, potem se ne smemo prav nič čuditi, da tudi Beograd ni pravilno zapopadel koroškega vprašanja. Znano je, da so bili na Koroškem okrajni glavari, o katerih se žalibog ne more trditi, da bi bili narodni. Ti gospodje so se gibali več v nemških družbah, kakor med slovenskim ljudstvom. Nemške in nemčurske agitatorje so božali z rokavicami in jim dajali s tem pogum za agitacijo proti naši državi. In zato je odgovorna naša in ne beogradska vlada.

Javna tajnost je danes, da so bili pri različnih narodnih svetih ljudje, ki niso šli na Koroško, da delajo v prid slovenskemu ljudstvu, ampak samo zato, da si napolnijo žepe z darovi, ki so prihajali za koroško ljudstvo iz zaledja. Drugi izmed poslanih agitatorjev niso čutili druge potrebe, kakor da so v divjem diru prevozili v luksurijsnih avtomobilih celo čono A v družbi z osebami dvomljivega značaja. Na drugi strani pa je vlada odklonila sodelovanje ljudi oziroma narodnih organizacij, katere bi res vršile narodno dolžnost na Ko-

roškem in je pošiljala tja raje komuniste in nemške socijalne demokrate, češ, da bi naši agitaciji med koroškim ljudstvom škodovala, če bi se gori ustanovljale razne narodne organizacije in da je bolje, če se gibljejo med Korošci ljudje, ki ne obešajo narodnosti na veliki zvon, ker se bo s tem pridobilo tudi Nemce na našo stran. Kdo se more še potem čuditi, da smo pri taki naivnosti(?) vlade Koroško izgubili.

Sedaj, ko je Koroška izgubljena, pa zavrača pokrajinska vlada vso krivdo na Beograd, češ, da ni storil svoje dolžnosti. In to je največja podlost.

Poleg vlade pa zadene krivda tudi velik del slovenskega naroda samega, ki je sodil o koroškem ljudstvu preoptimistično in mislil, da je že storil svojo dolžnost s tem, da je napravil na Koroško par izletov in povabil enkrat Korošce v Ljubljano, pri tem pa pozabil na kontrolo, ki bi jo moral izvajati nad delovanjem svoje vlade. Pozabil je, da je bil Korotanec več stoletij pod nemškim jarmom in da je bil narodnostno zastrupljen in da bi mu bilo treba dati opore, da bi pridobili njegovo zaupanje. Z žalostjo moramo priznati, da je bil velik del našega naroda, posebno po deželi, skoro popolnoma desinteresiran na koroškem vprašanju in smo imeli večkrat priliko slišati besede: „Kaj nam mar Koroška“.

Ce ima kaj krivde na izgubi Korotana centralna vlada, jo ima edino v tem, da je tik pred plebiscitom izdala razne naredbe, ki so vzbudile v ljudstvu odpor. Tako trošarino, popisovanje in žigosanje živine, povišanje železniških tarifov, zavlačevanje rešitve agrarnega vprašanja, volitev i. t. d., toda tu se moramo vprašati, kdo sedi v centralni vladi? Ali nimamo tam tudi naših zastopnikov? Zakaj niso ti nikdar opozorili centralno vlado na važnost plebiscita? Če pomislimo in preudarimo vse to, moremo krivdo pripisati edinole našim lastnim zastopnikom v pokrajinski kakor v centralni vladi.

Krivci so med nami in predno gremo čistiti v Beograd očistimo Ljubljano.

Ce sedaj „Slovenec“ piše, da je naša pokrajinska vlada storila sploh vse, kar je bilo mogoče storiti za rešitev koroškega vprašanja, mu to prav radi verjamemo. Samo naj pristavi vedno, da je storila vse mogoče šele po plebiscitu, šele takrat, ko je pričela voda teči v grlo in so dr. Brejca opominjale na njegove dolžnosti preteče in razdražene ljudske množice pred vladno palačo. — Dr. Brejca je storil vse, kar je bilo mogoče storiti za rešitev Koroške, a to šele takrat, ko je bila Koroška že izgubljena. Kaj pa je delal prej in kaj je delala celokupna naša vlada, na to se pa še

povrnemo. „Slovenec“ naj pa nikar ne misli, da bo z vpitjem „Beograd je kriv“ natresel našemu občinstvu peska v oči, da ne bi videlo prve in

glavne krivce koroške nesreče in sramote — slovenske pokrajinske vlade v Ljubljani.

Kako živi delavstvo v sovjetski Rusiji.

Piše delavec, ki se je vrnil iz Rusije. — Po „Českem Slovu“.

„Apostol komunizma v Čehoslovski republiki pesnik Ivan Olbracht je objavil dne 26. oktobra v „Rudem Pravu“ (Rdeči Pravici) članek o blagostanju delavstva za sovjetskega režima v Rusiji. Kot odgovor na njegov članek nam pošilja br. M. Krycner resnično sliko razmer v sovjetski Rusiji, katero prinašamo v celoti.

Njegov članek se loči od poetičnega pripovedovanja gospoda Ivana Olbrachta po tem, da ga je napisal človek, ki ni v Rusiji samo bil, temveč tudi dolga leta tam delal.

„Na članek g. Ivana Olbrachta, objavljen dne 16. oktobra v „Rudem Pravu“ in pripovedujočem kako siljajo živi delavstvo pod sovjetsko vlado v Rusiji, sem primoran g. avtorju stvarno odgovoriti. Ivan Olbracht je videl stanje ruskega delavca samo od daleč. Po mojem mnenju bi moral, da bi spoznal resnično življenje delavca obleči delavsko haljo in iti v tovarno. G. Olbracht tega ni storil, temveč je živel v Rusiji kot tujec, kateremu je sovjetska vlada priznala vse mogoče prednosti in kateremu je nataknila rožnata očala, da bi z njimi gledal ruski raj.

Po pripovedovanju g. Olbrachta dobi delavstvo na krušni listek en funt kruha (42 dkg) za en rubelj 80 kopejk. Ali to je samo papirnata resnica, ker delavec dobiva mnogokrat samo 1/8 funta kruha na dan in v dobi največjih zalog največ pol funta. Mi delavci najlažje presodimo ali je možno, da bi s to količino delavec resnično izhajal, posebno še ruski delavec, kateremu ne sme manjkati kruh pri nobeni jedi. Mora ga toraj kupovati pod roko in plačevati 540 rubljev za en funt. Žena, ki dela doma pri otrocih, dobi mnogo manj kruha, ker se smatra za rodbinskega člana, ki je odveč (ne dela namreč v tovarni). Otroci, ki so starejši nego 10 let, dobe ravno toliko kruha, kakor mati. Vsak ruski delavec ima navadno jako številno rodbino in tako je prisiljen dokupovati dnevno po nekoliko funtov kruha.

Ravno tako je tudi z ostalimi potrebščinami. Za funt masti se plačuje brez masčobne karte 1000 rubljev. (Sedaj že precej več.) Da se delavec v teh razmerah lahko preživi mora

iskati druge vire dohodkov, ali pa prodati kaj od pohištva, obdelavati vrtove, špekulirati (veržiti) z živili itd. kratkoinmalo posvetiti se mora vsemu, samo ne svoji obrti ali poklicu, ako hoče ohraniti eksistenco svoje rodbine. Z od države odmerjenimi količinami lahko izhajajo samo komisariji, državni uradniki in rdeči vojniki.

S takim vladanjem seveda delavstvo ne more biti zadovoljno. In tako smo videli, da so se delavci v Kijevu, ko so boljševiki zavzeli Kijev in pregnali Denikina, uprli v številu vsaj 10.000 oseb in pregnali boljševike iz mesta. Seveda samo za en teden, ker pozneje so bili prisiljeni umakniti se pred premočjo boljševiških vojsk. In še drug slučaj! V Gredenovi tovarni v Kijevu, kjer je delalo za preskrbo boljševiške armade vsaj 1000 delavcev, so boljševiki uvedli sledeči socijalistični režim: V vse delavnice so postavili vojaške straže z nasajenimi bajonetami in nagajkami v roki (ruski korobač). Rdeči vojniki so silili s psokami, strašenjem in groženjem usmrtitve, delavstvo k povišanju delavske produkcije. Ako nismo eventuelno tudi nekoliko tednov dobivali mezde in smo protestirali proti temu, so boljševiki kratkoinmalo poklicali topništvo in jezdo, ki je napravila „red“.

Proti komisarjem ni smel nikdo niti črhniti. Na red se ni nikdo skliceval. „Čezvičajka“ ruski prekri sod je delovala noč in dan. Oboroženi Kitajci so stali na vsakem oglu. Od oblasti so se izdajale naredbe, ki so vsebovale samo grožnjo in ukaze. Po ulicah so se sprehajali boljševiški vojniki oboroženi in z nagajkami v rokah. Zvečer ni bilo možno iti na ulico. Tak je torej boljševiški red. Ako hoče kdo spoznati Rusijo, kakršna je v resnici, je ne sme študirati kot oficijelen gost sovjetske vlade, temveč mora iti v resnično življenje, delati v tovarnah in šele potem lahko pripoveduje o tem, kako v Rusiji resnično izgleda. Mi, kateri smo bili v Rusiji že pred vojno in za revolucije, se samo smejemo, ako slišimo o boljševiškem raju na Ruskem. Niti na misel nam ne pride želja, da bi se tak raj upeljal tudi v Čehoslovski republiki.

M. Rycner, Praha - Nusle.

Razširjajte „Novo Pravdo“

Zborovanje zaupnikov Nar.-socialist. stranke.

V nedeljo 7. t. m. dopoldne se je vršilo v veliki dvorani Mestnega doma izvanredno zborovanje krajevnih zaupnikov Narodno-socialistične stranke. Zborovanje je otvoril predsednik NSS tov. Deržič, ki je predvsem pozdravil zastopnika Poljske delavske stranke, g. inž. Stanislava Roszkowskega in prvoboritelja primorskih Slovencev dr. Otokarja Rybářa, nakar je podal politični pregled in navedel vzroke, ki so privedle k ustanovitvi stranke in ki čim dalje bolj zahtevajo njeno obstoj. Nato je pozdravil zborovalce v imenu Poljske delavske stranke g. inž. Roszkowski, ki je povdarjal, da je poljsko in naše delavsko ljudstvo brez vsakih medsebojnih zvez prišlo do istih zaključkov in do istega socialno-političnega programa. Ker zastopajo isti program tudi češki narodni socialisti in češki napredni socialisti, upa, da se bo z ustvarjenjem medsebojnih zvez in z izmenjavo misli in načrtov med slovanskimi socialisti kmalu ustvarila trdna in trajna slovanska internacija, ki bo v slovanskih deželah onemogočila škodljivo delovanje breznarodne rdeče internacionale. Ravno naša stranka je poklicana, da posreduje v tem pogledu med Poljaki in

Čehi, kakor bo poljska delavska stranka posredovala med nami in Bolgari. — Nato je v kratkih besedah razpravljalo o volilnem programu stranke tov. Fakiz, v imenu organizacijskega odseka pa je poročal tov. Juvan, nakar so v imenu posameznih krajevnih organizacij poročali zaupniki o volilnem gibanju in stanju stranke v svojih okrajih. Potem se je v svrhu sporazumljenja glede kandidatnih list prekinilo zborovanje za črt ure, nakar je tov. Fakiz predlagal kandidatne liste za vsa tri volilna okrožja v Sloveniji, ki so bile vse soglasno sprejete.

Pri slučajnosti se je med drugimi oglasil k besedi tov. dr. Rybář, ki je izjavil, da edino Narodno-socialistična stranka daje po svoji sestavi in svojem programu garancije, da se bo resnično nekaj storilo za naše zasedeno ozemlje in da edino ona odgovarja tradicijam predvojnega delovanja primorskih Slovencev.

Predsednik Narodno-socialistične stranke tov. Deržič se je nato v imenu načelstva NSS zahvalil vsem navzočim zaupnikom za njih poročila in sodelovanja in je ob dveh popoldne sijajno uspelo zborovanje zaključil.

Nekaj o socialni revoluciji.

Komunistični agitatorji proglašajo, da smo na pragu socialne revolucije. Njena naloga naj bi bila odstranitev buržuazije in kapitalizma, odstranitev vseh razredov in razrednega boja, odprava vsega zla in nepravčnosti in uvedba novega komunističnega reda, v katerem ne bo „ne sužnjev in ne gospodov“.

V neštevilnih slučajih smo proti tem otročjim nazorom navedli razmere v Rusiji, a komunisti se izgovarjajo, če sploh priznavajo nevzdržno stanje v Rusiji, s tem, da bednega stanja v Rusiji ni povzročil sovjetski režim, temveč blokada antante in stalna vojna sovjetske vlade z domačo in inozemsko protirevolucijo in da bi razmere v Rusiji zgledale popolnoma drugače, ako bi se komunistična revolucija izvedla v vseh državah naenkrat. Ako pa se jih vpraša po vzrokih, vsled katerih naj ta revolucija pride, ne vedo odgovora. Oni v to verujejo. Njih vera pa je osnovana na površnem opazovanju povojnega stanja mas in povojne desorganizacije gospodarskega življenja.

V resnici pa ni nikakega znaka, da bi se bližal kapitalistični red svojemu koncu. Gospodarski mir je eksistenčna nujsnost celokupne družbe, ker le na ta način bo mogoče premagati težkoče, ki danes ovirajo produkcijo. Vsak revolucijski napad bi pa kapitalizem samo ojačil, ker bi združil v svojo obrambo ogromno večino ljudstva, boječega se za svojo materijelno eksistenco. Tudi oni, ki mislijo, da je mogoče odstraniti z revolucijo kapitalistični gospodarski red, morajo priznati, da je današnja doba zanjo kar najmanj pripravna in da bi se, tudi če bi se izvedla na celim svetu, morala popolnoma ponesrečiti.

Mi pa trdimo, da se z revolucijo sploh ne da spremeniti današnji družabni red in da polom boljševiških eksperimentov ni samo posledica neprijateljstva kapitalističnega sveta, temveč predvsem nenaravnosti istih.

Kdor pozna človeško zgodovino, bo potrdil, da ni v njej nobenega slučajja, v katerem bi se kak gospodarski red odstranil z naglim prevratom in ta bo tudi vedel, da se je vsak gospodarski sistem porajal počasi v soglasju z celim družabnim razvojem in da so nasilni akti in revolucije, ki jih vidimo v zgodovini, le spremljajoči pojavi razvojnega napredka, ali kakor se je izrazil Marx, porodne boleti nove družbe. Današnja meščanska družba je nastala v tisočletnem razvoju.

Po socioloških in zgodovinskih zakonih ne izpelje revolucija uspešno

samo takrat, ako pomenja višek dalje tvoreče se gospodarske epohe, nikakor pa ne more uspeti v prvih početkih njenega razvoja. Še mnogo manj pa zamore revolucija iz nič nekaj napraviti, zrušiti kapitalistični sistem kot staro poslopje in sezidati iz njegovih razvalin novega. Družba je organizem in nikakor ne mehanizem. Ona živi in njeno življenje se ne sme uničevati. Ubijmo mater in ubili smo že pred porodom tudi dete, katerega nosi pod srcem.

Te resnice so jasne vsakemu izobražencu in samo anarhistična kavaristiška in agitacijska demagogija jih more tajiti. Ti demagogi pa niti ne čutijo, kako blizu so klerikalizmu, ki je hotel s svojo inkvizicijo in cerkveno frazeologijo spraviti s sveta resnico, da je zemlja okrogla in da se vrti okoli svoje osi, ker tudi oni bi radi zatrli vso vedo in izkušnje z inkvizicijo svoje frazeologije.

Da se nova družba že tvori in da je mogoče njen razvoj vedoma pospešiti, tega ne samo, da nikdo izmed nas ne taji, temveč ravno na tem spoznanju smo mi narodni socialisti zgradili svoj program in nanj operiramo svojo taktiko. Ali pri tem se moramo mi vsi, ki hočemo kdaj doseči socialistični družabni red, zavedati, da istotako kakor ni mogoče novega družabnega reda z revolucijo izbojevati, tudi ni mogoče izpeljati take revolucije z razlastitvijo zasebne lastnine in podržavljenjem. Oboje je v nasprotju z zgodovinskimi dejstvi in z dosedanjimi skušnjami.

Tudi tukaj se nahajajo komunisti, ki si predstavljajo socialistično družbo kot posledico lastninskega prevrata, v veliki zmoti. Nikdar v zgodovini ne nastajajo nove družabne epohe vsled sprememb v lastninskih razmerah, temveč jasno in očitno iz izprememb socialnih razmer. Razvoj človeštva je razvoj človeka samega in nikdar ne razvoj njegovih materijelnih form; te slednje se le prilagajajo razvoju človeštva. Tlačanstvo kmetov na primer se ni razvilo iz feudalnega lastninskega prava, kakor se to zdi površnemu opazovalcu, ki v srednjem veku ne vidi ničesar, razen razlastitev kmetov po roparskih vitezih, temveč nasprotno, feudalna lastnina je izšla iz razvoja tlačanstva v stari plemenski organizaciji.

Meščanska družba se ni rodila vsled lastninskih prevratov, temveč nastala je kot posledica novih socialnih razmer, ki so se storile z nastojem mest — kot posledica svobodnega občanstva na mestnih tleh. Feudalna družba se ni zrušila v 18. in 19. stoletju vsled konfiskacij in raz-

lastitve graščakov, temveč vsled odprave tlake in ustanovitve višjih sodišč, torej zopet vsled izpremembe socialnih razmer. Tudi brez konfiskacij in uničenja gradov bi za francoske revolucije postal francoski kmet svoboden državljan, čeprav bi bil proletarec.

Tako in nič drugače nas uči zgodovina in tako in nič drugače se bo odigral prepoved sedanje družbe. Nastanek nove družbe ne bo delo nasilnih lastninskih prevratov, temveč delo socialne izpremembe, ki se bo porodila, kot vsa obdobja v človeški

zgodovini, iz premoženskih in produkcijskih form stare družbe. V njeni notranjosti sami vstane nove socialno življenje: namezdnik bo postal solastnik. Produkcijski način se povrne v gotovem smislu k demokratični kooperaciji enakopravnih družabnikov iz katere je gospodarski razvoj moderne družbe izšel. In temu socialnemu stanju se bodo prilagodile tudi lastninske in vse ostale gospodarske razmere, katere si bo uravnala nova družba po svojih potrebah, ne pa po formulah naših komunistov. (Dalje prih.)

Politične vesti.

Korupcijska sfera na Koroškem.

Iz Beograda poročajo, da je izrekel naš odstopivši delegat pri celovski plebiscitni komisiji Jovan Jovanović v poročilu o svojem delovanju težke obdolžitve na račun naših oblasti v plebiscitnem ozemlju. Z ozirom na plebiscit je vlada v izdatni meri skrbela za aprovizacijo cone A. Po Jovanovićevi trditvi se je razdeljevalo aprovizacijsko blago s hudim protekcijonizmom, mnogo živčevja pa se je s pomočjo nastavljenecv plebiscitne komisije izvozilo v cono B, da so Nemci potem agitirali za Avstrijo.

Vlada je imenovala posebno komisijo, ki bo v Ljubljani in po potrebi na licu mesta preiskala zadevo.

Boji proti socializmu v Italiji.

Iz Londona javljajo: Na borzi v Rimu so poluradno naznanili, da namestila vlada doseči odločitev v notranji politiki in da bo z vsemi močmi nastopila proti vedno bolj širjajoči se boljševiški propagandi. Obenem bo brezpogojno nastopila proti časopisu, ki brezpogojno oznanja razredni boj. Vzemi-rijen po teh vesteh pozivlje „Avanti“ prebivalstvo, naj se pripravi na ta boj.

Prevrat v Italiji?

Italijanske oblasti so v zadnjih dneh do skrajnosti poostrele obmejno cenzuro. Nadzirajo se pisma brzojav in telefonski pogovori. Tuji dopisniki že več časa ne morejo pošiljati nikakih poročil svojim listom. Potni listi se izdajajo le za najnujnejše primere. Splošno se sodi, da se je notranja kriza v Italiji jako poostрила, da je treba računati z resnimi presenečenji. Vlada izgublja svojo moč in nezadovoljstvo proti njej narašča v vseh strankah od komunistov do nacionalnih imperijalistov. Tudi vojaški krogi nastopajo vedno bolj očitno proti Giolittiju in njegovi politiki.

„Novosti“ javljajo iz Beograda, da so naši delegati pripravljeni odpotovati na pogajanja z Italijo, pa pričakujejo samo še poziva italijanske vlade, ki ga doslej še ni bilo. Gotovo Italija naših delegatov zato še ne pozove, ke je notranji položaj v Italiji zelo resen. Verjetno je, da se bo potovanje naših delegatov še za dva ali tri dni odložilo. Kakor poročajo listi, se je združilo več poslancev z Nittijem na čelu, da izsilijo demisijo Giolittijevega kabineta. Po drugih vesteh se namerava Orlando polastiti oblasti.

Potniki, ki prihajajo iz Italije, pripovedujejo, da je položaj v Italiji tak, da je pričakovati vojaške diktature. Agrarni pokret je povzročil, da je veliko število kraljevih posestev popolnoma oropanih.

Rudarska stavka na Angleškem.

Stavka rudarjev je popolna. — V Walesu je bilo 8 zborovanj železničarjev. Sedem se jih je izreklo za simpatijsko stavko z rudarji. Henderson upa, da se v prihodnjih dneh po razsodišču reši vprašanje delavskih mezd. Strojvodje in kurjači so se izjavili proti simpatijski stavki, ker ne soglašajo s stavko rudarjev.

Rudarska stavka na Angleškem se že dobro občuti. Ako bo stavka trajala dalj časa, se bo mnogo tvornic in veleobratov moralo zapreti. Vlada je odredila vse potrebno, da se zajamči preskrba z živili in da se prepreči dviganje cen. Rudarji se pripravljajo, da bo stavka dolgo trajala.

Iz Londona poročajo, da je vsled rudarske stavke že tisoče in tisoče de-

lavcev tudi v drugih podjetjih postalo brezposelnih. Ceni se, da bo koncem tedna počivalo na Angleškem preko 2 milijona delavcev.

Veliki kmečki upori v Rusiji.

Vesti iz Moskve javljajo, da so oboroženi kmetje napadli Nižnjo Novgorod ter odstavili sovjete. Sovjetske komisije so obesili. Mesto so oplenili. Javljajo, da so sovjetske čete približjejejo mestu. Toda 70.000 dobro oboroženih kmetov je odloženo na odpor in trdno veruje v zmago. Režim kmetov je ravno tako krut, kot boljševiški. V enem dnevu so izvršili 700 smrtnih obsodb. Tudi v seratovskem okraju so se kmetje izjavili proti Leninu in sovjetom ter spodili vlado.

Revolucionarni nemiri v Atenah.

Bivši grški ministrski predsednik Gunaris, eden prvih pristaev kralja Konstatina, je dospel iz Švice v Atene. Pri njegovem prihodu je prišlo do nepopisnih scen. Na tisoče ljudstva ga je burno pozdravljalo z vzkliki: „Živijo Konstantin! Doli z Venizelosom!“ Pristaši Venizelosa pa so vpili „Živijo republika!“ Množica je več sto pristaev Venizelosa vrela v morje. Dospelo vojaštvo ni hotelo streljati. Poskus množice dobiti Venizelosa v roke se ni posrečil.

Nepotrebne skrbi

si dela „Jutro“ radi naša stranke, kateri zadnje časa posveča vedno več prostora. Skrbi ga naš program skrbi in preglednice mu delajo naši kandidati in glave je njegove gospode pričela boleti vsled našega nastopanja. Ni čudo, da se mu je vsled vseh teh skrbi nekoliko zmešalo v glavi in je v tej zmešnjavi otvoril urad, kjer se bodo za naprej izdajali patenti na socializem. Kdor takega patenta, potrjenega z uradno štampiljko „Morgenstern“, ne bo dobil, ta naj se ne predrzne nastopiti kot socialist, sicer ga lahko zadene krogla, lita iz pristnega koroškega svinca. — Kajne gospodje, boli, hudo boli —

Podaj mi bratce moj roko.

S tem klicom je stopilo „Jutro“ v vrsto „Večernega lista“ in „Rdečega praporja“ — našli so se oni, ki spadajo skupaj. Priznati mu pa moramo, da je dober učencec. V kratki dobi svojega obstoja se je že tako naučil lagati, da svoje učitelje še skoro prekaša. — Ker ve, da je dr. Rybář mož čistih rok, kot ga oni nimajo v svojih vrstah, bi ga rad očrnil v očeh beguncev-socialistov, češ, dr. Rybář vendar ni socialist, saj je nastopal v Trstu proti „Narodni delavski organizaciji“. No to pot jo je „Jutro“ že zopet zavozilo. Kar nas je tržaških beguncev, vemo vsi prav dobro, da je bil ravno dr. Rybář oni, ki je dal inicijativu za ustanovitev „Nar. del. org.“ in pozneje duša vsega delavskega pokreta v Trstu. — In še nekaj hočemo zaupati „Jutru“, ker že vidimo njegovo zanimanje za našo stranko in njegov strah pred nami: dr. Rybář ne kandidira le kot begunec, temveč kandidira tudi na narodno-socialističnem programu, ki je danes program velike večine našega mislečega ljudstva in ne, kot si to želi „Jutro“, le „nekaj malokontentnega meščanstva“. In dr. Rybář ni prav nič „silih v ospredje“, temveč ga je poklicalo ljudstvo, ki hoče na odgovornih mestih ljudi čistih rok, ki s svojo preteklostjo dajejo garancijo, da bodo delovali resnično ljudstvu v blagor in za ujedinjenje naroda.

JUGOSLAVIJA.

+ **Korošci pri regenta.** 20. okt. dop. Je regent sprejel v avdienci koroški deputacijo pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. Rada Kušela.

+ **Izobitve antantne note o Koroški.** 20. okt. ob 3. popoldne je obiskal naše zunanje ministrstvo beograjski francoski poslanik Louis-vicente Pontenai, kjer je preko pol ure konfiral z dr. Trumbičem. Pri tej priliki je izročil noto, v kateri zahteva antanta, da se naše čete umaknejo s koroškega plebiscitnega ozemlja. O tej noti se bo posvetoval ministrski svet na svoji prihodnji seji.

+ **Radikalno-demokratski kompromis za beograjske občinske volitve.** Kakor izgleda, bodo pri novih občinskih volitvah v Beogradu nastopili radikali in demokrati s skupno kandidatsko listo. Pregovori o tem se vrše, pa še niso dokončani.

PO SVETU.

+ **Politični preokret Avstrije.** 20. okt. je imel predsednik avstrijske republike dr. Seitz govor, v katerem je podal notranjopolitičen pregled. Povdarjal je, da je soc. dem. stranka porablja vse svoje sile v reševanju države, medtem ko je krščansko-socialna agitirala. Krščansko-socialna stranka bo sedaj kot najjačja stranka prevzela vladno in s tem odvzela odgovornost za državo z ramen soc.-dem. stranke, ki bo stopila v strogo, a stvarno opozicijo. Na kako koalicio, v kateri bi sodelovala tudi soc.-dem. stranka, nikakor ni misliti.

+ **Razdelitev avstrijskih mandatov.** Skrutinij preostalih glasov bo končan danes po-

noči ali jutri. Računa se, da bodo od 15 mandatov, ki odpadajo na preostale glasove, dobili krščanski socialci 6, socialni demokrati 4 in kmečka stranka 1 glas. Tako bodo imeli v državnem predstavništvu, ki bo šlo 175 članov, krščanski socialci 82, socialni demokrati 66, velikonemška in kmečka stranka 26 in meščanska stranka 1 zastopnik.

+ **Antanta zahteva izročitev razkralja Ferdinanda.** Beograjska „Politika“ poroča, da je antanta izročila bolgarski vladi noto, v kateri zahteva izročitev 807 vojnih krivcev. Na listi se nahaja tudi bivši bolgarski kralj Ferdinand, ministrski predsednik Radoslavov in generalisimus Jekov, ki se vsi nahajajo sedaj v Nemčiji.

+ **Boljševiki odklonili Wranglovo mirovno pogodbo.** Kakor poročajo iz Curiha, je sovjetska vlada z dvotretjinsko večino odklonila Wranglovo mirovno pogodbo in sklenila z vsemi razpoložljivimi močmi nadaljevati vojno.

+ **Cene v sovjetski Rusiji.** Na kongresu italijanskih komunističnih zastopnikov v Trstu je govoril zastopnik komunistov Bombacci, ki se je pred nekoliko dnevi vrnil iz Rusije. Povedal je, da stane v Petrogradu v svobodni trgovini en funt riža 1700 rubljev, steklenica mleka 300, mast (funt) 3500, sladkor 4200, ena piška v Moskvi 4000 in ena piška v Petrogradu 7000. Za eno italijansko liro se lahko dobi v Rusiji 250 rubljev. Novi podplati na čevlje stanejo 12.000 rubljev, delavec pa ima povprečno mesečno plačo 8000 rubljev.

+ **Delavska stavka na Poljskem.** Na Poljskem je izbruhnila stavka delavcev. Stavka približno 100.000 delavcev, ki zahtevajo boljše preskrbo z živili.

Tedenske vesti.

— **Naš oklic prilagamo današnji številki.** Naše somišljenike prosimo, da ga dajo naprej ko so ga natančno prečitali, ali pa naj ga shranijo kot trajno navodilo za nastopanje v smislu našega programa.

— **Shod beguncev v Ljubljani.** Pretekli torek se je vršil v veliki dvor Mestnega doma shod beguncev. Otvoril ga je dr. Šaplja. Predsednik dr. Gregorin da besedo dr. Pucu, ki je izvajal, da morajo begunci pri volitvah nastopati skupno, da pa ne gre, da bi podpirali vsi eno stranko, ker so begunci potrebni podpore vseh strank. Ugovarjal mu je tov. Rupnik, ki je pokazal koruptno delovanje vseh dosedanjih strank in izjavil, da od teh nimajo begunci pričakovati nobenega pozitivnega dela za neodrešeno domovino. Predvojno delovanje primorskih Slovencev se nadaljuje v Nar.-soc. stranki, ki tudi da z osebami, ki jih je postavila na kandidatsko listo, vse garancije, da se bo za begunce res nekaj storilo. Nato se je vnela med dr. Pucem in tov. Rupnikom živahna debata. Govoril je nato še dr. Besednjak in dr. Fornazarič, nakar se je izvolil 18 članski odbor, ki bo poslal vsem obstoječim strankam memorandum, v katerem se iste naprošajo, da naznanijo svoje stališče napram begunskemu vprašanju. Obenem je zborovanje sklenilo, da se v konstituantno ne sme kandidirati stare politike, ki so si umazali svoje roke z kakšno korupcijo. — Shod je pokazal, da stoji mnogo beguncev na programu naše stranke in da se zavedajo, da ima le naša stranka resno voljo, pomagati jim, medtem ko se gre drugim strankam le za njih glasove pri volitvah, potem pa bi begunci zopet padli v pozabljenje, v katerem so se nahajali doslej.

— **Za št. Jakobski okraj v Ljubljani** se je ustanovila krajevna organizacija NSS.

— **Dne 7. novembra t. l. se vrši v Ljubljani veliko manifestacijsko zborovanje NSS.** Dolžnost vsakega posameznika je, da se te manifestacije zanesljivo udeleži. Južna železnica je dovolila vsem udeležencem te manifestacije polovično vožnjo proti izkaznicam, ki se dobivajo za krajevno organizacijo v Mariboru v strankinem tajništvu v Mariboru, Narodni dom I. nadstropje, ako se izkaže z izkaznico krajevne organizacije NSS v Mariboru.

— **Tobačna glavna zaloga v Laškem** je do 18. novembra 1920 potom javnega natečaja razpisana. — V enoletnem času se je v tej zalogi oddalo tobačnih materialij za 3.438.867 K 31 v kupne cene, v založno trafiko pa po konzumentski ceni računjeno za 593.127 K 62 v, na kar je založniku pripadel trafikantski dobiček 49.179 K 68 v. — Natančnejše podatke se izvejo pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru in pri finančni straži v Laškem. Položiti se mora predno se ponudba izroči, 34.400 K jamščine.

— **Tobačna zaloga v Mozirju** je do 18. novembra 1920 potom javnega natečaja razpisana. — V enoletnem času se je v tej zalogi oddalo tobačnih materialij za 1.336.531 K 96 v kupne cene, v založno trafiko pa po konzumentski ceni računjeno za 153.708 K 35 v, na kar je založniku pripadel trafikantski dobiček po 12.974 K 35 v. — Natančnejši podatki se izvejo pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru in pri vodstvu preglednega okraja finančne straže v Celju. Položiti se mora predno se ponudba izroči, 13.400 K jamščine.

— **Urad Državne okrožne zaščite dece in mladine v Mariboru** se je preselil iz Koroške ceste šte. 1 v Strossmajerovo ulico šte. 26. (Deško zavetišče.)

— **„Adresar za Slovenijo“**, katerega že teško pričakujejo vsi, posebno pa industrijski, trgovski in obrtniški krogi, je že v tisku in izide tekom prihodnjega meseca. Knjiga bo imela bogato vsebino in bo nudila vsakemu, brez ozira na stan in poklic, zlasti pa kupčijskim in obrtniškim krogom, splošno sliko našega gospodarskega razvoja in bo pokazala vsakemu pot in možnost uspešne oddaje svojega blaga in pa nabavo njemu potrebnih predmetov, ter se vsem krogom toplo priporoča. Knjiga, lično vezana, stane v prednaročbi 240 K proti takojšnjemu predplačilu 120 K in se naroča pri uredništvu Adresarja, Cankarjevo nabrežje 5.

— **„Nova Pravda“** bo pričela izhajati z 29. okt. kot dnevnik. Vse naše organizacije in vse naše somišljenike prosimo, da nam pošljejo takoj naslove onih svojih tovarišev in znancev, ki so našega mišljenja ali ki z nami simpatizirajo. Vsi dopisi naj se pošiljajo na upravo „Nove Pravde“.

Volilno gibanje.

Manifestacijsko volilno zborovanje Narodno-socialistične stranke se vrši v nedeljo, dne 7. novembra v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Edina točka dnevnega reda: Volitev v konstituantno (referirajo tov. Deržič, dr. Rybar in Juvan). Tovariše iz dežele že sedaj opozarjamo na to manifestacijsko zborovanje. Njihova dolžnost je,

da se tega zborovanja v kar največjem številu udeleže. Južna železnica je dovolila za udeležnike našega manifestacijskega zborovanja polovično vožnjo. Po zborovanju se vrši obhod po mestu z godbo Zveze jugoslovanskih železničarjev. Zvečer se vrši velika ljudska velica v vseh prostorih hotela Union.

Javen shod v Ponikvi. V nedeljo dne 10. t. m. ob 9. uri popoldne se je vršil v Ponikvi javen shod NSS pri tovarišu Žabkar o delovanju starih strank v parlamentu in o ciljih in programu NSS. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanju tov. Žabkarja. Ogorčeno so obsodili naredbo o trošarini, s katero je prizadet ravno najrevnejši del naroda, medtem ko razni vojni dobič-

karji nemoteno uživajo svoj rop. Da je to mogoče, so krivi naši poklicni političarji, ker vrana vrani ne izkljuje oči.

Shod nar. soc. stranke v Mariboru se vrši v nedeljo ob 10. uri popoldne v Narodnem domu.

Shod nar. soc. stranke v Rušah se vrši v nedeljo ob 10. uri dop. v gostilni Novak.

Dopisi.

Kočevje. V nedeljo dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne je imela SLS javen shod v telovadnici tukajšnje ljudske šole. Nabralo se je čez 300 ljudi in g. Škulj iz Ribnice je z zadovoljstvom konstatiral tako veliko število udeležencev. Toda, ojoj! bili so vse kaj drugega, nego njegovi pristaši. Prišlo je do medklincev in ko je hotela na poziv okrajnega glavarja žandarmerija — katera je bila zelo močno zastopana — odstraniti dva pristaša NSS, sta ta dva prostovoljno zapustila dvorano in pozvala tudi druge, naj se odstranijo. Šli so in g. Škulj in njegovi ožji tovariši so z žalostjo konstatirali, da je ostal v dvorani le g. glavar, Škulj, sklicatelj shoda, tukajšnji profesor Prijatelj, potem govornik iz Ljubljane, neki tukajšnji suplent in g. Ilc, praktikant davčne oblasti ter nekaj starih ženic z g. Waclo. Gospodje SLS-arji! Sedaj ste menda spoznali vašo moč in upamo, da se vam po Kočevju ne bode več hotelo.

Zagorje ob Savi. Uprava premogokopa v Zagorju ob Savi, last Trboveljske premogokopne družbe, je še vedno po večini v nemških rokah. In tem nemškim mogotcem se klanja vse, kar ni narodno zavednega. Nekaj takih nemških privrancen, kateri sedijo radi njih nemščine na udobnih stolčkih, je obhajalo v lokalu rudniške restavracije pri rujem vincu slavije nemške zmage na Koroškem. Vladnemu nadzorniku (če ta sploh eksetira) bi svetovali, naj se usmili teh nemških krotastih zgornjih Korošcev (tujih državljanov), ter jih naj milostno pošlje v njih obljubljeno deželo, ker se nam ti nemški, sedaj internacionalni siromaki v resnici smilijo, ker [morajo tako stradati v tej proklesti SHS državi. — Čudno se nam zdi, da se sploh drži v službi uradnike in paznike, ki ne znajo ne v govoru ne v pisavi slovenščine. Mogoče gre vse to na ljubo komunistom, katerim je ljubše tujec, kot domačin Slovenec.

V Zagorju ob Savi je v kotrei deškem rovu nastavljen paznik, ki sliha ime Kifer Franc in kateremu so bili zelo na poti oni narodno-zavedni rudarji, ki so se udeležili agitacije na Koroškem. Ko se je eden izmed teh po plebiscitu vrnil iz Koroškega, ga je imenovan premestil na slabše mesto. Zastopnik NSZ je pri ravnateljstvu interveniral in je imenovan bil zopet dodeljen na svoje prejšnje mesto. Poskrbelo se bo, da bodo ljudje, ki so podobni Kiferju, v kratkem času odjadrali v deželo, v kateri se po njih mnenju cedi med in mleko, t. j. — v Nemško Avstrijo, da se bode ustreglo njihovim srčnim željam. Zato bodo poskrbeli narodno-zavedni delavci.

Celje. Ob priliki koroške manifestacije smo zopet enkrat videli, da ne ne bodemo našim Nemcem nikdar ustregli, pa naj storimo kar hočemo. Če bi se pobijalo šipe, bi kričali v svet, da smo barbari, ker pa tega nisimo storili, nam pravijo, da smo bojazljivci. Tako se je izrazila neka nemška družba med govorom g. Rebeka, ki je svaril pred nepremišljenimi dejanji. „Der Slovene war feig und bleib feig.“ (Slovenec je bil in ostane bojazljivec.)

Toda ta ohola gospoda se moti. Slovenec ni strahopeten, le predober je, toda tudi te dobre mora biti enkrat konec. Manjka nam pač doslednosti v boju, katerega bijemo za naš obstanek in to čutimo najbolj pri naših javnih uradih. Pri teh imamo še vedno polno ljudi, v katerih še vedno korenini naziranje, da je Slovenec kmet, Nemec pa gospod. Izdale so se že razne naredbe o uradnem jeziku,

katerih pa nihče ne upošteva. Imamo urade, kjer slovenskega prosilca kratko zavrnejo ali pa zahtevajo pismene vloge, medtem, ko so napram švabskim damam, (seveda, če so primerno adjustirane, s klobukom, pajčolanom, čipkami in raznimi dišavami) takoj ustrezajo in prošnje rešijo in to seveda samo zato, ker so „Gnädige“. Svetovali bi vsem tem gospodom, da gredo v Gradec ali Celovec in poskusijo na tamošnjih uradih s slovenščino. Pri nas se je pač pozabilo, da si prej niti voznih listkov niso mogli kupiti, ako si jih zahteval v našem jeziku, sedaj pa se čutijo nekateri gospodje kar srečne, ako dobijo priložnost, da pokažejo znanje nemškega jezika. Da bi nemška gospoda ne znala slovensko, pač ni verjetno. Le poslušajte jih, kadar delajo kakšen kšef s kmeti, kako lepo govorijo, pa saj ni čudno, saj se po njih žilah pretaka pristna slovenska kri. Zato pa bodimo dosledni in zahtevajmo pri vseh uradih le slovenski ali pa srbohrvaški občevalni in uradni jezik. Le na ta način bomo dvignili naš ugled in postanemo iz hlapcev resnični gospodarji.

Vsem onim slovenskim gospodom in damam pa, ki se ne morejo odvaditi po ulicah in javnih prostorih nemškutariti, naznanjamo, da jih bomo s polnim imenom v časopisju objavljali za vsak posamezen slučaj, za katerega zvemo. Torej pozor!

Celje. Nemčurska zagrizenost. Sokol, uslužbenec neke trvdke v Celju je hotel oditi na Koroško s svojimi tovariši. Šef te trvdke pa mu tega nikakor ni dovolil. Na opazko, da se gre za blagor države in naroda, pa je isti rekel: „Der Staat soll für sich selbst sorgen, sie sind bei mir im Dienste.“ (Država naj skrbi sama zase, vi ste pri meni v službi.) Tako naši nemčurji; jugoslovanske oblasti, ve pa le lep rokavice na roke, pa božajte jih! Uboga jugoslovanska raja.

Blatenje sokolov. Gospodu Kolarju svetujemo, da svoj nesramni jezik brzda in najprej sam sebe ogleda, če je on „anständig“. Višek predrznosti človeka Kolarjeve vrste je izraz: „Ein anständiger Mensch ist nicht nach Kärnten gegangen.“ Toraj po njegovem mnenju so Sokoli sama sodrga, nedostojni ljudje. Njegovo dostojnost poznamo, saj ga je celo družba, ki zbira v svojem okrilju elemente, ki mejijo precej na sodrgo, vrgla iz svojih vrst. Druge psovke, ki jih je izrazil, ne omenimo, ker bi povzročile prehud vihar. Izdajci naroda, janičarju in vsem sličnim bratcem pa kličemo „fej!“

Ptuj. Volilni imenik v Ptuj je precej pomanjkljiv. V istega je vpisano dosti Nemcev, ki imajo opcijsko pravico in ki so bili l. 1910 ob priliki ljudskega štetja vpisani kot taki in so se šele sedaj na podlagi nekega popisovanja, izvršenega pred par meseci v svrhu razvidnosti vojaških obvezancev, zapisali kot „Slovenec“. Če se pregleduje ta popis izgleda Ptuj popolnoma slovenski. — Nasprotno so pa naše Slovence, ki stanujejo tukaj že več kot 6 mesecev in so bili na Koroškem izpušteni. Kaj ne ve slavni magistrat, da je imenik sestaviti na podlagi ljudskega štetja iz leta 1910 in ne na podlagi lokalnega popisovanja.

Izdaja konzorcij „Nove Pravde“.

Odgovorni urednik: H. Sever.

Tiska Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Pošljite naročnino!

Slavnemu občinstvu priporočam zalogo vsakovrstnega specerijskega blaga po najnižjih dnevnih cenah. Prosim za obilen obisk

Leopold Gusel

trgovina z mešanim blagom
Koroška cesta šte. 16, Maribor.

Najnižje cene

JOSIP STOPAR

manufakturna trgovina

Ljubljana, Dunajska c. 5

Najvišje cene

IMPORT in EKSPORT

Priporočam cenjenemu občinstvu zalogo kave, čaja, kakava, čokolade, pristne domače ječmenove kave. Prosim za obilen obisk.

Centner Anton, Import in Eksport
Maribor, Vrtna ulica 8.

Slavnemu občinstvu se priporoča

kavarna „CENTRAL“

počeg Zmajevoga (Jubelejnega) mostu

Lastnik STEVO MIHOLIČ.

Priporočam slavnemu občinstvu lepo goveje, telečje in svinjsko meso po najnižjih dnevnih cenah. Prosim obilen obisk

JAKOB STRAUS mesar,
Maribor, Glavni trg.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 7

Tovarniška zaloga živalnih strojev za obrtno in rodbinsko rabo ter njih posameznih delov. Potrebščine za kolesarje, šivilje, krojače, čevljarje na veliko in na malo.

V nobeni hiši, kjer so otroci, ne sme manjkati

Moj zverinjak

knjižica našim malim za zabavo in pouk s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom

Cena 20 kron.

Dobiva se v Ljubljani v Zvezni knjigarni, Marijin trg 8
Zvezni tiskarni, Stari trg 19, I.

Priporočam vsake vrste klobase, svinjsko gnjat, pravo svinjsko mast, in svežo slanino.

Rudolf Welle

tvorniška prekajevalnica in klobasčarna

Krčevina pri Mariboru.

Razno drobnarijo, toaletne predmete, stročnice in papir za svalčice, potne košare, pletarske izdelke itd. na drobno in debelo priporočata

BALOH & ROZINA

Maribor, Grajski trg 3.

Naznanjam cenjenemu občinstvu v mestu in okolici, da sta otvorila v ponedeljek 18. okt. v Mariboru, Svetna ulica 80. (vogel Tattenbachove ul.) gostilno „**Pri Prleku**“ Najboljša naravna vina topla in mrzla jedila.

Za obilen obisk se priporočata

IGNAC IN Marija BOŽIČ

CENE SO PADLE!

Zaradi pomanjkanja prostorov in ogromne zaloge, se po najnižjih cenah prodaja:

Spalnice, jedilnice, kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti. Divani, žimnice, z usnjem preoblečene klubne garniture, prvovrstni lastni izdelki.

ERNEST ZELENKO

zaloga pohišt. in tapetnik. Obl. zaprisežen strokovnjak.

Maribor, Šolska ulica 5.

Cenjenemu občinstvu se najtopleje priporoča v obilen obisk trgovina z mešanim blagom

Adolf Radi

Aleksandrova cesta 40

Pisarna

Razlagova ulica 24

MARIBOR.

V zalogi tudi kisle zelje v vsaki množini.

Somišljeniki!

Čitajte!

„Novo Pravdo“

Razširjajte!

Priporočajte!

Gostilna Halbwild Andrej k „Rdečemu ježu“ Vetrinjska ulica, Maribor, priporoča dobro postrežbo, vedno sveže pivo, domača pristna vina in dobro kuhinjo po zelo znižanih cenah in prosi za obilen obisk.

Če želite dobro in poceni blago za obleke po meri, sukno, platno, perilo, nogavice itd., obiščite trgovino

Carl Worsche

Maribor, Gosposka ulica šte. 10

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da imam v zalogi vedno svežo svinjsko mast in debelo slanino, kakor tudi žive dobro rejene svinje.

Leskovar Franjo

gostilničar in mesar v Pragerskem.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji tu-in v inozemstvu

Priporoča se cenjenemu občinstvu stara slovenska trgovina z mešanim blagom.

Prodajam po najnižjih dnevnih cenah.

Prosim za obilen obisk

A. BERDAJS, trg Svobode, Maribor.

F. BATJEL

Ljubljana, Stari trg šte. 28

velika zaloga vsakovrstnih dvokoles, živalnih strojev in posameznih delov. — Mehanična delavnica Karlovska cesta 4.

Naročnikom!

Pri naročanju pošiljajte upravištvu natančen naslov!

Priporočam slavnemu občinstvu svojo novo otvoreno gostilno „**PRI ZELENEM VRTU**“

kjer bomo točila pristna domača vina in skrbela za dobro hrano in postrežbo.

Prosim za obilen obisk

Marija Pukšič, Urbanova ul. 28, Maribor.

Naš oklic.

Ogoljufani smo bili za blagostanje, katerega bi bili lahko deležni v jugoslovanski državi. Kapitalistična manjšina si je za hrbtom ljudstva osvojila vso moč v centralni vladi v Beogradu in v pokrajinskih vladah ter proglasila:

diktaturo velekapitala.

Vlada ni bila za delavca, ampak samo za zaščito veleindustrijalca; ni bila za javnega in privatnega nameščenca, ampak za izvoznicarje in oderuhe; ni bila za obrtnika, ampak za čifutske pijavke in vlada ni bila za malega kmeta, ampak za veleposestnike, age in bege! Imeli smo in še imamo vlado, ki je v nasprotju z interesi ljudstva in to zato, ker

narod ni sam postavil vlade, ampak se je imenovala sama!

Zastopniki vlade niso izšli iz ljudstva, ampak iz starih preperelih, nazadnjaških strank, ki so že zdavnaj izgubile vsako zaslombo v ljudstvu. Vse stranke, ki so se udeleževale vlade v Beogradu, so zagrešile zločin izdajstva nad ljudskimi interesi. Za ta zločin mora priti maščevanje in obračun.

Razpisane so volitve v konstituantu. Po dolgem obotavljanju so na pritisk ljudstva takozvani „narodni predstavniki“ sprejeli volilni red, ki pa seveda še dolgo ne odgovarja zahtevam današnjega časa. Toda možnost je vendarle dana, da delavno ljudstvo v volilnem boju

premaga krivico in pripomore do zmage pravi.

Za jugoslovansko ljudstvo prihajajo odločilne ure in gorje nam, če nas dohiti volilni boj nepripravljeni. Vsakdo izmed nas se mora jasno zavedati, kaj hoče in nastopiti moramo v sklenjenih in neomajnih vrstah, da bo naša zmaga kar najbolj sijajna.

Voliti nam bo konstituantu, kjer se bodo položili temelji države za dolga desetletja. Konsituanta bo sprejela ustavne zakone, ki bodo uravnavali organizacijo države. Pri temeljni organizaciji države pa morajo predvsem odločevati oni sloji, ki tvorijo večino državljanov, t. j. delavno ljudstvo. Le na ta način imamo pričakovati, da bo v jugoslovanski državi

politična in socialna enakopravnost

izpodnesla tla današnjemu političnemu absolutizmu in socialni krivičnosti.

Najvišji gospodar v državi je ljudstvo! In le to edino ima pravico, da odloča o svoji usodi! Nikdar se ne sme državna moč izrabljati proti upravičenim zahtevam ljudstva.

Smo najodločnejši nasprotniki proti vsem

izrastkom militarizma,

ki ubija človeško dostojanstvo in smisel za socialno enakost. Ravno zadnji čas so nekateri brezvestni militaristi zagrešili najhujše žalitve, nasilja in telesne muke proti najboljšim sinovom naroda in s tem ustvarili nevzdržen položaj v razmerju ljudstva do vojske! Najodločnejši nasprotniki smo tudi onih militaristov, ki hočejo spraviti oboroženo vojaško silo v oblast ene klike ali razreda, da si tako zagotove

vojaško diktaturo,

ki bi nastopala kot odločujoč faktor v boju revnega ljudstva proti kapitalističnim mogotcem, seveda v obrambo slednjih.

Imperijalizma ne poznamo. Zato hočemo zastaviti vse sile, da se od imperijalizma zaslužni narod, ki še do danes ni ujedinjen z nami, za vsako ceno osvobodi! Toliko časa za nas ni veselega dne,

dokler primorski in koroški Slovenci ne bodo odrešeni tujega jarma.

Zavračamo ono zunanjo politiko, ki zanemara slovensko vprašanje, ker taka politika ni jugoslovanska in ne državna. Zahtevamo brezpogojno

ujedinjenje vseh Slovencev,

tako kot Hrvatov in Srbov, ker kakšne drugačne „visoke“ politike slovenski del jugoslovanskega naroda nikdar ne bo mogel razumeti.

Centralistična uprava države je po dveletni preizkušnji popolnoma odpovedala. Brezmiselni centralizem je naravnost škodoval jugoslovanski ideji in dal raznim elementom v roke orožje za agitacijo proti edinstveni državi ter ustvarjal mržnjo proti srbakemu delu našega naroda. Centralizem nas je ugonabljal gospodarsko in povzročil ogromno škodo

naši industriji in trgovini. Centralizem je povzročil z birokracijo škod o ki se bo težko popravila. V znamenju demokracije smo za

najširšo samoupravo pokrajin

v državi, ker le na ta način bo državna uprava služila gospodarskim, socialnim in kulturnim težnjam naroda.

S tem pa, da smo se izjavili za najširšo samoupravo, še nismo popustili niti za las od našega glavnega načela, da

smo za edinstveno državo Jugoslavijo.

Z vsemi razpoložljivimi silami se bomo borili proti onim prevratnim elementom, ki na videz v boju za avtonomijo v resnici zasledujejo zločinske separatistične cilje. Tem velja neizprosni boj, ker so varalice in izdajice komaj osvobojene domovine.

Vse državljanske pravice morajo biti zajamčene

vsem državljanom.

Sem spada: enakost pred zakonom, osebna svoboda, svoboda zasebnega bivanja, svoboda prepričanja, verska svoboda, društvena, zborovalna, peticijska in izobraževalna svoboda, svoboda tiska in kolportaze. Tudi versko prepričanje mora biti popolnoma svobodno in država mora izvesti enakopravnost vseh verstev.

Verstvo se mora odpolitizirati.

Bogastvo bodi teh, ki ga ustvarjajo! Država mora biti urejena tako, da bo delavskemu ljudstvu zagotovljen pravičen delež na sadovih produkcije. Prenehati mora brezvestno izkoriščanje delavne sile v korist posameznikov, ki si

z delavčevimi krvavimi žulji nakopičujejo ogromna premoženja.

Delavne sile države morajo biti zajamčene po enotnem državnem delavnem zakonu. Kapital ne sme biti v rokah posameznikov, ker se na ta način zaslužuje najširše delavne plasti. Današnja kapitalistično-gospodarska organizacija se mora izpremeniti v socialistično, današnje mezno razmerje pa v solastninsko. Brez vsakega odlašanja zahtevamo **socijalizacijo najvažnejših in občekoristnih industrijskih podjetij, socijalizacijo rudnikov in veleposesti.**

Seveda mora biti socijalizacija izvedena premišljeno in odklanjamo vsake eksperimente, ki bi le ovirali gospodarski razvoj in zmanjšali produkcijo.

Dobro se zavedamo, da ni mogoče današnjega kapitalističnega družabnega reda na mah izpremeniti v socialističnega.

Odklanjamo komunizem in državni socijalizem,

s katerimi smo imeli za vojne in po vojni toliko žalostnih skušenj in katerega katastrofalni bankrot v Rusiji bo strašen zgled za vso bodočnost.

Četudi smatramo za nepobitno dejstvo, da vlada nasprotstvo med delavskim ljudstvom in kapitalisti, vendar ne smatramo razrednega boja za cilj svoje politike, temveč za sredstvo, potem katerega pride delavsko ljudstvo do tiste moči v državi, ki mu gre po žrtvah in delu.

Potom razvoja k socijalizmu.

Vsa socialna zakonodaja mora dati delavskemu sloju možnost, da se razvije do onega viška, ko bo lahko prevzelo vodstvo in solastništvo veleindustrije. Zavedamo se, da bo delavstvo sposobno za socijalizacijo šele takrat, ko bo imelo za to potrebno znanstveno podlago. Izobrazba je potrebna za vodstvo v industriji in delavstvu morajo biti dani vsi pripomočki, da pride do te izobrazbe.

Šolska izobrazba ne sme ostati privilegij bogatejših in zato je treba, da država omogoči nadarjeni revni mladini najvišji študij iz javnih sredstev. Smer naše kulturne politike je ta, da z najsplošnejšo izobrazbo odstranimo vse razlike, ki obenem z drugimi činitelji povzročajo neenakost v narodu. Tako preprečimo, da bi mogla biti izobrazba sredstvo za obvladovanje in izkoriščanje proletarijata.

Od svoje načelne zahteve po

8urnem delavniku ne odstopimo nikdar.

8urno delo je socialno pravično in zmanjšani delavni čas ni na škodo splošni produkciji, na škodo so produkciji le zastarele metode obratovanja in tehnično pomanjkljive naprave. Vendar je pa pri 8urnem delavnem času upoštevati krajevne in časovne razmere s posebnim ozirom na malo obrt na deželi.

Čitajte „NOVO PRAVDO“!

Z zdravstvenega stališča zahtevamo uvedbo zakona o

plačanih delavskih dopustih.

Delavec mora biti enak drugim stanovom, ki imajo že priznane primerne dopuste.

Socijalno zavarovanje

tako bolniško, nezgodno, starostno, invalidno, brezposelno in za preostale se mora takoj izvesti in to ne samo za delavstvo, ampak tudi za javne nameščenke vseh strok.

Vojnim invalidom in sirotam

se mora zakonito urediti socijalno stališče, bodisi s preskrbo primernega dela, ali pa z državno podporo. Miloščine odklanjamo. Kajti dolžnost družbe je, da preskrbi tem revežem vsaj vsakdanji kruh.

Da bo delavstvo imelo priliko aktivno in neposredno sodelovati pri socijalni zakonodaji in zastopati svoje interese,

zahtevamo uvedbo delavskih zbornic

kot zakonito zastopstvo stanovskih delavskih koristi. V zbornici morajo biti zastopane vse panoge delavstva. Strokovne organizacije morajo biti zakonito priznane. Varstvo dela mora biti zajamčeno in zakonito priznane kolektivne pogodbe. Izključeno mora biti vsako izrabljanje nočnega, kakor tudi mladostnega in ženskega delavstva.

Izvedba agrarne reforme

se je pri nas ustavila ob uporabi meščanskih veleagrarnih strank, ki se nikakor nočejo spoprijazniti z načelom, da

pripada zemlja tistemu, ki jo obdeluje.

Osvoboditi moramo našega malega poljedelca suženjstva veleposestnika, ki poseduje ogromna zemljišča, največkrat podedovana po prednikih, ki so prišli do zemlje nasilno ali potom špekulacije. Mali poljedelec mora priti zopet nazaj do zemlje, katero je po krivici zgubil. Za vso bodočnost se mora odpraviti možnost, da bi se lahko kopičile v rokah posameznikov velike posesti. Hišno in gospodarsko poslopje z gotovim obsegom zemlje ne sme biti predmet kupčije, niti se ne sme izvršilnim potom prodati.

Jugoslavija je agrarna država. Agrarni produkti so regulator državne politike. Zavožena agrarna politika pomeni propast države. Ravno v agrarni politiki so pa največ zagrešile vladajoče stranke. Prišli smo v položaj, da

ob obilici razpoložljivih živil ljudstvo strada.

Živila so dosegla bajne cene, katerih nihče več ne more zmagovati. Visoke cene niso v korist poljedelskemu ljudstvu, ampak le maloštevilnim veleposestnikom, veletrgovcem in bankam. Cene poljskim pridelkom se ne višajo pri producentu, ampak v skladiščih špekulantov, veržnikov in oderuhov. Zato moramo špekulaciji z najvažnejšimi živili zastaviti pot. Današnji položaj na živilskem trgu zahteva, da uvedemo za žito in mlevske izdelke, za meso in maščobo

vezano trgovino.

Seveda je vezana trgovina mišljena le za vagonске pošiljatve in za kraje, kjer je dokazana nadprodukcija teh živil. Špekulacije z blagom in cenami mora biti konec in državna kontrola nad izvozom je neobhodno potrebna. Drugače bo propadel konzument, in bo propadel mali kmet, propadla bo pa tudi država v anarhiji izgladovanega ljudstva.

Mala obrt in mala trgovina

prehaja v vedno večjo odvisnost kapitalistične veleindustrije in kapitala sploh. Mali obrtnik izgublja svojo eksistenco in odhaja v vrsto najbednejšega proletarijata. Velikemu kapitalu nikdar ni dovolj sužnjev, vsaki dan jih hoče še več, ker nikdar ni dovolj nasičena kapitalistična pohlepnost po nadvladi. Mali obrti hočemo pripomoči do zakonitih varstev, do mirnega in gotovega razvoja.

Važen faktor v državi so

javni nameščenici vseh strok.

Javni nameščenici so se doslej omalovaževali, akoravno je od njih odvisna vsa državna uprava. Javni nameščenici se smatrajo za poslušne hlapce, ki naj bodo pokorni na vsak migljaj tega ali onega ministra. Javni nameščenici najtežje občutijo današnjo socijalno bedo. Vprčeni v jarem odgovorne in naporne službe ne zaslužijo niti toliko, da bi najskromnejše preživljali sebe in svoje družine. Vsak njihov obupni klic po zboljšanju nevzdržnih razmer, razglasijo vladajoči kot upor zoper red in mir v državi, ter odklanjajo upravičene zahteve.

Položaj je nevzdržen

toliko bolj, ker se državna uprava brani uvesti enotno in moderno službeno pragmatiko, ki bi uredila pravice in dolžnosti v službenem razmerju.

Vladajoče stranke se do danes niso zmenile za upravičene zahteve javnih nameščenecv.

Javni nameščenec je sicer pripravljen državi žrtvovati vse svoje najboljše moči, hoče pa tudi, da ga država primerno upošteva in odškoduje. To je država dolžna storiti in naša sveta naloga bo, da priborimo javnim nameščencem vse tiste pravice, ki bi jih morali že zdavnaj kot steber države uživati.

Prav tako in mnogokrat še huje se godi

privatnim nastavljenecem vseh strok.

Sramotno plačani, delajo brez prestanka iz dneva v dan kot vprežna živina. Duševni proletarijat privatnih nameščenecv ustvarja podjetnemu kapitalizmu ogromna bogastva, sam pa ostaja lačen in strgan brez prave preskrbe v brezposelnosti, bolezni, onemoglosti in starosti. Socijalna zakonodaja ga skoraj nič ne ščiti pred izkoriščanjem kapitalizma. Sedaj je najugodnejša prilika, da dobi tudi privatni nastavljenec svoje pravice. Zanj se moramo zavzeti, ker je najbednejši med bednimi.

V splošnem lahko trdimo, da se v Beogradu v socijalnopolitičnem oziru ni ničesar delalo in ničesar storilo. Niti predpriprav, ki so neobhodno potrebne za izvedbo socijalnih reform, se ni izvedlo. V narodnem predstavništvu so se kregali med seboj za prazne strankarske marnje, dočim pravega smisla za odstranitev ljudske bede ni bilo najti nikjer. Vsaki teden smo imeli

ministrske krize,

katerih glavni namen je bil, da so se vsi gospodje

razvrstili pri koritih.

Če je pričelo ljudstvo godrnjati in opominjati poslance k delu, so ga pričeli zmerjati le-ti z boljševiki in temnimi elementi ter kazati na „državni interes“. Mi pa vsi dobro vemo, da se je netil upor in boljševizem predvsem od zgoraj

s protiljudskim vladanjem.

Zadnji čas se je takozvano zastopstvo naroda čudno proslavilo in priporočilo za volitve

s pristojbinami na trošarini in carini.

Priznamo potrebo varovanja mlade, nerazvite industrije in intenzivnega poljedelstva pred uničujočo inozemsko konkurenco, odločno se pa upiramo taki carinski politiki, ki

združuje neobhodne življenjske potrebščine

in podpira kartelev. Sploh smo nasprotniki onih posrednih in neposrednih davkov, ki zadevajo predvsem siromašno ljudstvo, dočim ostaja

premožni sloj davčno skoro neobremenjen.

Vemo, da mora imeti državna uprava denar, posebno, če hoče ugoditi vsem socijalnim zahtevam; dolžnost državne uprave pa je, da črpa vir svojih dohodkov tam, kjer to ni v škodo revnim slojem. Skrajni čas je že, da se izvede

konfiskacija vojnih dobičkov.

Predvojne stranke so izgubile v narodu vsako zaupanje in nimajo več življenjske pravice. Sokrvice so današnje bede, sokrvice socijalnih neenakosti in sokrvice nekonsolidacije države. Upravičeno hoče delavno ljudstvo novih moči in novega političnega zastopstva, ker nad starim je obupalo in ve, da od njega nima ničesar pričakovati.

Ljudstvo hoče stranko čistih rok, ki bo resnično zastopala njegove koristi, stranko, ki je izšla iz ljudstva in ima resno voljo delati za ljudstvo.

Narodno-socijalistična stranka

stopa pred narod in ga kliče v svoje vrste. Socijalistična je in obenem narodna, to se pravi, zastopnica naše zemlje in krvi, zastopnica jugoslovanskega ljudstva.

Vi vsi, ki pošteno mislite in ki hočete rešitve iz nevzdržnega današnjega položaja, strnite se pod praporom, edine stranke, ki v resnici zastopa Vaše koristi, pod praporom Narodno-socijalistične stranke.

U boj, da zmagamo!

Načelstvo Narodno-socijalistične stranke.